

**INTERVENCIÓ DEL HBLE. SR. JOSEP-LLUÍS CAROD-ROVIRA,
VICEPRESIDENT DE LA GENERALITAT AMB MOTIU DE L'ACTE
CENTRAL DE LES JORNADES "ARQUITECTES DE LA NOVA
EUROPA"**

I. Lideratges de mirada llarga

- + La història mundial es pot explicar a través de les biografies d'homes i dones singulars, que encapçalen moviments, generen empentes i modifiquen l'esdevenir de pobles sencers, i per conseqüència de la humanitat.

- + Amb aquest acte retem homenatge a totes aquestes persones (avui, de fet, ens n'acompanyen algunes), i ho fem en el marc de la celebració de l'Any del President Francesc Macià, català universal, que en un context d'efervescència social i política internacional, va saber interessar-se i participar en els processos de justícia i alliberament que la força democràtica feia emergir arreu del continent europeu i més enllà. Realitats nacionals de tota mena comptaven amb la seva complicitat i suport, des de Cuba i altres repúbliques americanes, fins als patriotes del Marroc i d'Egipte, passant també i de manera destacada per les realitats nacionals sovint amagades i silenciades darrera el domini soviètic. Però tampoc cap possibilitat de suport internacional a la causa catalana no restà lluny de l'abast del seu tossut patriotisme, com ho demostren les seves múltiples visites a les comunitats catalanes a l'estranger (jo mateix he tingut la possibilitat de

contemplar la seva signatura als llibres d'honor de les entitats) o als governs de diverses potències estrangeres del moment. Argentina, Cuba, França, Bèlgica i fins i tot Rússia són objectius del seu periple internacional.

- + En el seu temps, l'enfonsament de l'imperi Austrohongarès, el ressò pràctic i teòric (també a casa nostra) dels 14 punts del president (Thomas Woodrow) Wilson per a l'assoliment de la pau internacional (1919), van donar pas a un gran canvi en la política internacional i a la formació d'una munió d'Estats sobirans que reconfiguraven el mapa europeu. Macià encapçalà sense descans la lluita democràtica per la llibertat de Catalunya contra una ferotge dictadura intentant incorporar la causa catalana a aquest moviment de la història.

- + Avui, a més, commemorem Macià de la millor manera. Comptem amb la distingida presència d'homes com ell, figures fundacionals d'una nova Europa. Els presidents, aquí presents, van ser protagonistes d'una segona eclosió de llibertats nacionals a Europa. En aquest episodi de la història recent continental i internacional van caldre veritables arquitectes dels nous estats sobirans, que sens dubte ja han obtingut un lloc memorable en la història, per aconseguir fer valer la democràcia per dibuixar un horitzó il·lusionat per als seus pobles i per a l'Europa d'avui:

- + VYTAUTAS LANDSBERGIS de Lituània. Home molt culte i cosmopolita, líder del moviment Sajudis, format en la clandestinitat. Els que hem viscut sota una dictadura no podem evitar d'admirar-lo. A més, va ser el pioner indiscutible dels moviments alliberadors respecte l'URSS.
- + MILAN KUCAN d'Eslovènia. En els temps de la presidència Pujol, ambdós dirigents van establir una estreta amistat. Kucan va ser el primer a buscar la llibertat dins de l'estructura heretada del règim de Tito. I ho va fer amb gran habilitat i voluntat de cohesió social.
- + MIRCEA SNEGUR de Moldàvia. Va treballar des del partit únic per recuperar la sobirania del seu país. Tenaç, va haver de fer front a la desestabilització soviètica i evitar molts problemes que podrien haver conduït a una guerra civil.
- + Els nostres convidats, poden estar orgullosos del balanç dels seus països a 20 anys d'haver començat el camí com a nous Estats en un marc europeu, també renovat per la seva influència.

II. Quan l'ínamovible es mou

- + Avui parlem de l'Europa dels 27, tenim assumida i normalitzada l'existència d'Estats joves (alguns amb precedents des sobirania, però d'altres no) de dimensions modestes, d'una Europa diversa i multilingüe. Però fa vint anys, no gaire gent s'ho ensumava, tot això.

(Fins i tot va haver-hi qui va trigar a assumir-ho: Espanya no va reconèixer amb la celeritat que s'esqueia l'oficialitat dels nous Estats europeus). És fàcil llegir la història, un cop s'ha escrit. El que és més complicat és ser visionaris, imaginar possibilitats en contextos pretesament inamovibles.

- + La història ens demostra que moltes vegades els canvis designats com a impossibles, no ho són tant. Coses noves passen, el món és dinàmic i la història fa tombos, també ho fa el mapa polític.
- + Amb la caiguda del Mur de Berlín, van ser moltes les veus que es van unir a la creença que havíem arribat al Fi de la història. Però aquest final d'etapa va esdevenir l'obertura a la realització de molts somnis, l'esclatxa per on es van obrir pas noves entitats polítiques amb veu pròpia.
- + La psicologia humana és complexa, ja ho sabem. Ja és prou difícil modificar la mentalitat pròpia, més encara ho és trencar paradigmes de l'imaginari col·lectiu. L'experiència d'aquests homes i dels seus països esdevé una lliçó important: **La llibertat del pensament és el primer pas per a la llibertat, la democràcia n'és la consolidació col·lectiva.**
- + Va ser la tònica festiva, pacífica i democràtica que es va estendre per tot l'est d'Europa, la que va portar a la caiguda de règims imperials i dictatorials.
- + Amb la caiguda del mur de Berlín, el 9 de novembre de 1989, la dinàmica democràtica va dur a l'emergència d'un bon nombre de noves

repúbliques independents, evidenciant que les fronteres no són permanents, que els canvis són possibles i que poden assolir-se de forma pacífica i participativa.

- + La gran lliçó que ens donen aquestes nacions europees **és que quan els pobles decideixen democràticament el seu destí, no hi ha ningú legitimat per fer-los enrere.** La força de la democràcia té al seu costat la de la justícia, aquesta és la millor empenta per al començament del caminar d'un poble il·lusionat, ple de reptes, però amb bases fermes per construir un destí nacional lliure.

III. Nou segle, nous Estats

- + Després de la caiguda del Mur, la política internacional sencera es va transformar. El dinamisme es va obrir pas després d'una llarga època d'immobilisme. La multiplicitat de veus va començar a alimentar el que avui coneixem com Europa.
- + La formació de nous Estats al si de l'Europa contemporània ha significat l'aparició de subjectes polítics d'un nou segle, amb trets distintius de la seva època. La mida d'aquests nous Estats, per exemple, té poc a veure amb la lògica d'altres segles, on la dominació colonial i militar eren el factor decisiu per tenir pes i "ser algú" en el context internacional.

- + La geopolítica ha canviat, ara trobem estats més petits, amb grans projectes. Economistes com Alesina i Spolaore ens recorden els equilibris dimensionals que els Estats contemporanis han de tenir per ser eficients i propers als ciutadans que serveixen.
- + Moldàvia, Lituània i Eslovènia, per exemple, mostren una evolució clarament positiva des que van agafar les regnes dels seus destins i s'hi van posar, no sense dificultats, i amb la màxima responsabilitat a construir el seu futur, i ho estan fent amb un pes demogràfic i unes dimensions territorials modestes.
- + Catalunya, com a entitat política, econòmica i social vol participar en el diàleg internacional, ens interessem per una Europa completa, dinàmica, de grans països en Estats petits.

IV. Balanç i futur

- + Mirem aquesta nova Europa amb optimisme. Si fa vint anys, hi havia qui feia els més foscos auguris, es va equivocar de mig a mig, fins i tot en els casos més conflictius. Els tres països que tenim aquí destaquen com a exemples de llibertats, de remuntada econòmica, de revifada cultural i de pau social.
- + Catalunya no és Lituània, ni Eslovènia, ni Moldàvia, però no som gens aliens ni insensibles a les seves experiències. Sempre mostrarem el nostre suport i admiració pels pobles que, amb la democràcia per davant, vencen les barreres per poder triar lliurement el seu futur social i polític.

- + Creiem en una Europa sinònim d'espai de llibertats, aquella que ens va oferir un respecte per la diversitat i la multiplicitat d'actors i veus en l'agenda política de la regió. Aquesta es la promesa europea. Demà, durant les converses que es mantindran amb aquests presidents fundacionals d'Estats europeus, tindrem oportunitat de fer balanç d'aquesta promesa, i contrastar la realitat i les expectatives.

Gràcies, salut i esperança!

SALUTACIONS ALS PRESIDENTS:

- + **Guèrbiamas Presidénte Landsberguis, decórame cad atviïcote**
- + **"Prexèdintè Snegur, multzumesc que atzi venit"**